

1. Ekonomie jako věda a styl myšlení

Ing. Sylvie Blaschke Kotíková, Ph.D.

Obsah tématu

- ▶ 1 Předmět ekonomie
- ▶ 1.1 Charakteristika ekonomie a její dělení
 - ▶ □ Pozitivní a normativní ekonomie
 - ▶ □ Mikroekonomie a makroekonomie
- ▶ 1.2 Základní výrobní faktory
- ▶ 1.3 Ekonomické zákony
- ▶ 1.4 Metody zkoumání

Klíčová slova:

- ▶ Ekonomie;
- ▶ makroekonomie;
- ▶ mikroekonomie;
- ▶ pozitivní ekonomie;
- ▶ normativní ekonomie;
- ▶ otázky co, jak a pro koho;
- ▶ výrobní faktory;
- ▶ práce;
- ▶ půda;
- ▶ kapitál;
- ▶ ekonomické zákony;
- ▶ zákon vzácnosti

Dělení ekonomie

- ▶ **Pozitivní ekonomie** → soustřeďuje se na popisnou stránku hospodářství, popisuje ekonomickou realitu takovou, jaká je a snaží se najít zákonitosti jejího fungování; zabývá se tedy tím, co je a ne tím, co by mělo být. Její tvrzení lze empiricky potvrdit.
- ▶ **Normativní ekonomie** → také zkoumá hospodářství, ale vedle jeho popisu a konstatování se snaží odpovídat i na otázku, jak by to mělo být, tj. řeší také otázky sociální a etické s cílem vytvořit lepší, efektivnější ekonomický systém.
- ▶ Další dělení ekonomie je podle rovin zkoumání na:
- ▶ **Makroekonomii** → studuje fungování ekonomiky jako celku; zabývá se měřením HDP, zaměstnaností, inflací, penězi, hospodářskou politikou státu, obchodem, zahraničním obchodem, ekonomickou integrací atd.
- ▶ **Mikroekonomii** → analýza chování jednotlivých subjektů (jednotlivců, firem, domácností).

Ekonomie se snaží najít odpověď na tři základní otázky každé lidské společnosti:

- ▶ *co, tj. jaké statky se mají vyrábět a v jakých množstvích? A kdy mají být vyrobeny?*
- ▶ *jak budou statky vyráběny? Kdo je má vyrábět, s jakými zdroji a jakým technologickým postupem?*
- ▶ *pro koho se budou statky vyrábět?*

Zdroje bohatství (základní výrobní faktory)

- ▶ **přírodní zdroje**, zejm. půda (zemědělská i nezemědělská), zdroje energie, nerostné suroviny
 - ▶ **práce**, sestávající z lidského času stráveného ve výrobě
 - ▶ **kapitálové zdroje** - mohou být buď hmotné (budovy, auta, stroje, počítače, silnice) nebo peněžní (vhodně investované peníze přinesou větší množství peněz)
-
- ▶ Každý ze zdrojů bohatství přináší důchod:
 - ▶ práce - *mzdu*,
 - ▶ půda - *rentu*,
 - ▶ hmotný kapitál - *zisk*,
 - ▶ peněžní kapitál - *úrok*

Ekonomické myšlení

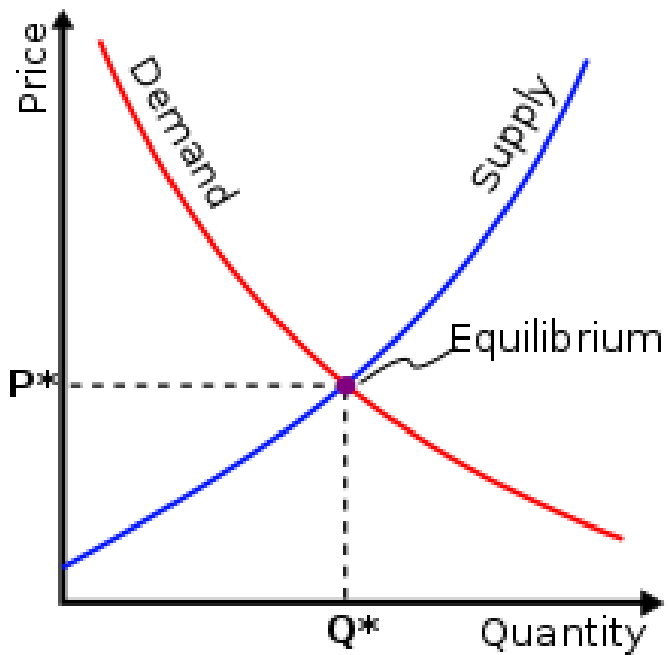
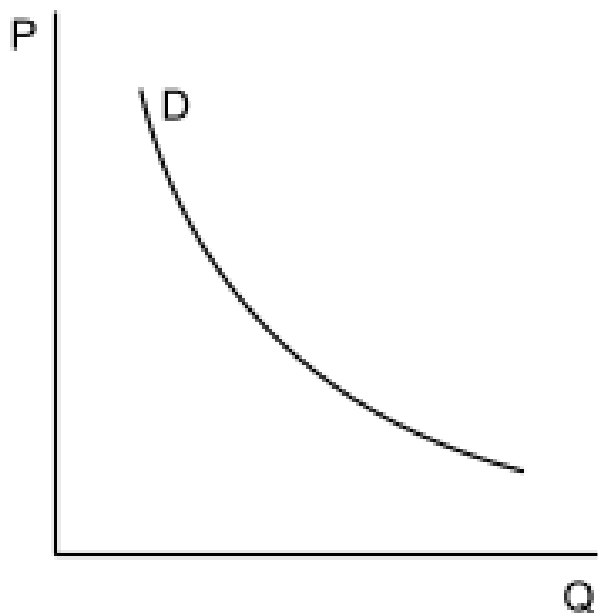
- ▶ Ekonomie je věda o bohatství.
- ▶ Merkantilismus
- ▶ Fyziokraté
- ▶ Klasická ekonomie
- ▶ Keynesiánská škola

Metody zkoumání

- ▶ **pozorování** ekonomických procesů, zkoumání historických poznatků
- ▶ **statistické metody** - analýza časových řad
- ▶ **ekonomická analýza** - zjišťování dopadů na různé proměnné
- ▶ **dedukce** - logické vyvození, způsob logického myšlení, postupující od obecného pravidla k jednotlivému
- ▶ **indukce** - opak indukce, metoda zkoumání, kdy se na základě pozorování jednotlivých případů dělají všeobecné závěry, tj. postup od zvláštního k obecnému
- ▶ **ekonomické modelování** - Modely naznačují základní vztahy mezi proměnnými a na základě stanovených předpokladů bývá formulována hypotéza, která se musí potvrdit v praxi.
- ▶ **řízené (kontrolované) experimenty** - testování modelů v reálných podmínkách

Grafický aparát

Ekonomické zákony

- ▶ Ekonomickým zákonem je spontánně existující, podstatná, opakující se, relativně stálá souvislost mezi ekonomickými kategoriemi, nezávislá na vůli lidí. Ekonomické zákony se neprosazují vždy, spíše působí jako tendence, trend.
- ▶ **Zákon vzácnosti**
 - ▶ Statky jsou vzácné. Nejdražší a nejvzácnější jsou ty, u kterých byly náklady na jejich získání největší. Aby mohl být statek vzácný, musí být zároveň potřebný.
- ▶ **Zákon proporcionality**
 - ▶ Optimálně ekonomika funguje, pokud existuje rovnováha mezi D a S. V tržním hospodářství je tuto rovnováhu schopen vytvářet prostřednictvím cen sám trh, avšak s určitým zpožděním, během kterého vznikají v ekonomice určité disproporce a ztráty. Ty se pak snaží eliminovat např. stát.
- ▶ **Zákon ekonomie času**
 - ▶ Rozvoj výroby vede ke snižování nákladů, což souvisí se snahou o zvyšování produktivity práce, k níž ho nutí konkurence. Výrobek musí být vyráběn s co možná nejnižšími výrobními náklady, jinak bude v tvrdém konkurenčním prostředí neprodejný.
- ▶ **Zákon klesající poptávky**
- ▶ **Zákon rostoucí nabídky**
- ▶ **Zákon klesajícího mezního užitku**

Děkuji Vám za Vaši pozornost.

► Ing. Sylvie Blaschke Kotíková, Ph.D.